

Onder de loep

Het waterhoentje (en een beetje meerkoet) *Gallinula chloropus* 33 cm door Gerda Hos

Waarschijnlijk door de zachte winter hadden we eind januari ineens een waterhoentje in onze vijver. Omdat ik geen idee had waar ik nu weer eens een stukje over zou schrijven, was dit probleem ineens opgelost. Onder het genot van een kop koffie kon ik vanuit ons keukenraam deze elegante zwarte watervogel met zijn geelgepunte rode snavel en rode voorhoofdbles eens goed bekijken. Eigenlijk best een heel mooi beestje. Het heeft witte onderstaartveren met zwart in het midden en een witte streep langs de flanken. Zijn opstaande korte staartje wipt steeds heen en weer. Heel koddig om te zien. Zijn groene poten met enorm lange tenen maken het mogelijk om over de bladeren van de gele plomp en waterlelie te lopen. Daar maakt hij goed gebruik van tijdens het foerageren. Tussen de tenen zitten geen lobben zoals bij de meerkoet. Zwemvliezen ontbreken ook en toch kan hij goed zwemmen. Net boven het hielgewricht zit een rood bandje en hier heeft hij de bijnaam "ridder van de kousenband" aan te danken. Ook wordt hij wel waterkip, rode bleskop of riethen genoemd.

Waterhoentjes zijn voornamelijk planteneters, maar af en toe gaat er gelijktijdig ook wel een slakje, worm of insect mee naar binnen. Ze behoren tot de familie der rallen, maar ze leiden gelukkig voor ons geen verborgen leven. Het hele jaar kunnen we ze zien langs de oevers van ondiep water. Hier in het riet wordt tussen maart en juli na het baltsritueel (pronken met de staarveren, buigen, pikken) het verborgen nest gemaakt van oeverplanten waarin de 5 tot soms wel 11 eieren gelegd worden. Beide ouders broeden en na 3 weken komen de kuikens uit het ei. Ze worden door beide ouders verzorgd, verlaten na 2 tot 3 dagen het nest en na 3 weken kunnen ze zelfstandig voedsel zoeken en vliegen. De jongen van voorgaande broedsels helpen bij de verzorging van het jongste grut. Dit kom je volgens mij toch niet vaak tegen in de dierenwereld.

Waterhoen

Zo lief als ze voor elkaar zijn, zo vijandig staan ze tegenover soortgenoten of andere watervogels. Al in februari begint dit territoriumgedrag. Er zijn dan hevige conflicten met rivalen. Ze richten zich op in het water en al trappend met de poten hopen ze de indringer te kunnen verjagen. Omdat vliegen, althans het opstijgen, moeizaam gaat, duikt het waterhoentje bij dreigend gevaar onder. Alleen de snavel en het rode oog steken dan nog boven water. Hun vijanden zijn onder andere reigers,

roofvogels, snoeken, ratten, hermelijnen en katten. Ook het verkeer maakt de nodige slachtoffers. Ze houden evenmin van grote watervlaktes. Tijdens het zwemmen knikt het waterhoentje steeds grappig met zijn kop en staartje en duikt hij maar weinig.

De meerkoet ziet er veel plomper uit, heeft lobben tussen de tenen, is helemaal grijs/zwart, met een witte snavel en witte bles. Om ze uit elkaar te houden, bedenk ik altijd dat het "meer" van meerkoet staat voor meer vogel en boller! Qua levensstijl verschilt de meerkoet niet veel van het waterhoen. Alleen zoekt de meerkoet al duikend zijn voedsel en leeft dus voornamelijk van waterplanten, met af en toe een verdwaald waterbeestje. In de winter zien we grote groepen meerkoeten grazen op de weilanden, terwijl het waterhoentje nooit in groepen leeft. Verder heeft het net uitgekomen jong van het waterhoentje een zwart kopje met wat rood/oranje streepjes. Het jong van de meerkoet daarentegen heeft een kaal rood/oranje kopje met wat dons. Van dichtbij ziet hij er erg lelijk uit, maar vanuit de verte kun je er toch wel verliefd op worden. En de meerkoet bouwt zijn slordige nest vaak op een goed zichtbare plaats langs de waterkant. Bovendien duikt een meerkoet bij gevaar niet onder, maar rent hij weg naar en over het water. Omdat waterhoen en meerkoet hetzelfde leefgebied hebben, zien we ze vaak samen. Ook weet ik inmiddels dat de meerkoet wel 10 jaar oud kan worden. Of dit ook voor het waterhoentje geldt heb ik nergens kunnen vinden. Al met al heb ik door het waterhoentje in onze vijver een heel leuke ochtend gehad. Ach, een mens heeft eigenlijk niet veel nodig om gelukkig te worden.

Natuurvlooiën

- Regelmatig komt het voor dat we in ons periodiek "In de Branding" ruimte hebben voor korte stukjes tekst.
- Deze ruimtes willen we graag opvullen met belevenissen van onze leden, die zij opdoen tijdens het buiten zijn. Deze stukjes noemen we "Natuurvlooiën", ze springen zomaar op terwijl we buiten vertoeven.
- Graag ontvangen we dit soort berichten, die we kunnen plaatsen op het moment dat we wat ruimte over hebben.
- Een ieder heeft wel eens een verhaal dat kan dienen in de rubriek "Natuurvlooiën" en die willen we heel graag ontvangen.
- U kunt ze sturen naar het redactieadres: tomvanwanum@xs4all.nl